

løse denne Vanfælighed saa billigt og saa simpelt — thi begge Hensyn maatte tages — som det var mig muligt; og jeg har faaet en vis Tillid til, at jeg ikke har været ganske uheldig, derved, at jeg, efter at have gjort et Udkast til Sagens Ordning, har confereret derom med Mænd, der baade ansees for at være særdeles kyndige i de herhid hørende Landbosforhold, og hvis Billighed i Betragtningen af disse Forhold ogsaa er almindelig anerkjendt, og de have fundet, at de væsentligste Vanfæligheder vare løste paa den Maade, hvorpaa ogsaa disse Mænd vilde have forsøgt at løse dem. Det Problem, som er stillet, er, at udfinde, hvorledes visse paa Første forholds Bedvaren byggede og Fæsterne under dette Forhold tilstaaede Begunstigelser paa en billig Maade kunne afløses, naar Fæstegodset skal gaae over til Selveiendom, og, vel at mærke, overgaae til Selveiendom efter visse almindelige Regler, der ere opstillede for andre større Godsmæsser, det er det, hvorom der er Spørgsmaal. Hvad nu angaaer disse Begunstigelser, der skulle afløses, saa lade de sig let sammensætte og oversees. Der var indrømmet Bønderne paa det kaldrengiske Gods for det Første en Eftergivelse med Hensyn til Landgilden, oprindeligt en Eftergivelse af den hvert syvende Aar, men denne Eftergivelse fremtræder forlangt ikke længere som en Eftergivelse af en syvende Deel af Godsafgiften, idet alt Godset dengang var hoverigjørende, og der særligt ydedes Kirketiende; nu ere alle Godsets Præstationer — det oprindelige Landgilde, de betydelige Hoveriaflønningspenge, Tjenden og endelig det Bederlag, som beregnedes for Akademiets Bekostninger paa dette Gods til Udskiftning og Forbedringer i Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aarhundrede — staaede sammen i een planmæssig Afgift, og derefter er det beregnet, hvormeget af denne Afgift den gamle Landgilde, der skulde eftergives hvert 7de Aar, omtrent udgjør, hvorved man er kommen til den Bestemmelse, at Eftergivelsen af hvert 7de Aars Landgilde udgjør fire Trettendebele af dette Aars Afgift, og, naar man reducerer dette til hvert Aar, bliver det $\frac{4}{7}$ af den planmæssige Afgift, der eftergives dette Gods. Dernæst er der tilstaaet

Godset en færegen Udviisning af Brænde og Gavntømmer, og endelig — hvad der nu fremtræder som det Betydeligste — er der indrømmet en særlig Nedsættelse i Indfæstningen; der er fastsat en Grændse, og det en meget lav Grændse, for Indfæstningen, idet der ikke maa tages Mere end 10 Rbd. i Indfæstning for en Gaard, og endelig er der tilføjet den Bestemmelse, at ved Gaardens Bortfæstning skulle, som det hedder, Sønerne være nærmest. Akademiet har meget strengt overholdt disse Bestemmelser, og jeg troer, at, naar det enkelte Gange er yttret, at de ikke ere overholdte, saa berøer dette paa en eller anden Misforstaaelse, hvilket ogsaa enkelte Gange har været indrømmet af Godsernes Beboere; men ved den Forandring, der i Slutningen af forrige og i Begyndelsen af dette Aarhundrede foregik med Godsets Udskiftning og med hele Afgiftsforholdets Omordning, kan der vel undertiden være fremkaldt Misforstaaelse, idet det ikke strax var saa ganske let at oversees Forholdet, navnlig med Hensyn til Forholdet imellem hvad der nu aarlig eftergives og hvad der oprindeligt var bestemt at skulle eftergives. De oprindelige Begunstigelser ere imidlertid endog i en temmelig betydelig Grad udvidede, thi Hovedbegunstigelsen angik oprindeligt kun de hoveripflichtige Gaarde, men ikke de hoverifrie, og af de 45 Gaarde, hvoraf dette Gods bestaaer, vare, da det kom i Akademiets Hænder, de 10 hoverifrie mod en ringe Pengeafgift, og kun de 35 hoverigjørende; det er altsaa en ikke ubetydelig Udvidelse, at i Aaret 1830 den Begunstigelse, der indtil da kun tilkom de 35 Gaarde, er udvidet til alle 45 Gaarde, og hvad Indfæstningen angaaer tillige til alle Huse paa dette Gods, hvorom der Intet indeholdes i det Testament, hvorved Forholdet er stiftet, da der, dengang Testamentet oprettedes, ingen Huse var. Naar man betragter den Hovedfordeel, som er indrømmet Bønderne paa dette Gods, nemlig den lave Indfæstning, og man tager Sagen historisk, saa kommer man til det Resultat, at denne Begunstigelse nu har en ganske anden og usforholdsmæssig større Betydning end den oprindeligt havde, thi dengang Oberst Kaldreng ved sit Testament bestemte, at der ikke maatte tages mere end 10 Rbd. i Indfæstning